

ABSTRAK

Pemelukan Agama Islam oleh salah satu pasangan dalam perkahwinan bukan Islam akan memberi kesan terhadap status perkahwinan. Ini kerana, apabila seseorang bukan Islam memeluk Islam, undang-undang Islam akan berkuatkuasa ke atas diri mereka secara serta merta. Manakala pasangannya yang kekal beragama asal masih tertakluk kepada undang-undang Sivill. Malaysia memperuntukan undang-undang diri (*personal law*) yang berasingan yang berkuatkuasa ke atas orang-orang Islam dan bukan Islam iaitu perundangan Sivill dan Syariah. Bagi orang bukan Islam, mereka tertakluk kepada Akta Membaharui Undang-Undang (Perkahwinan & Perceraian) 1976. Manakala bagi orang Islam pula, mereka tertakluk kepada Akta atau Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam Negeri tempat mereka bermastautin. Keadaan ini telah menyebabkan timbulnya isu dan konflik apabila pihak-pihak telah tertakluk kepada perundangan yang berbeza. Secara umumnya, objektif kajian ini adalah bertujuan untuk mengenalpasti implikasi perundangan yang timbul berhubung perkara nafkah apabila salah satu pihak daripada pasangan perkahwinan bukan Islam memeluk Islam. Ianya termasuklah nafkah terhadap isteri atau bekas isteri serta nafkah anak-anak samada anak kandung, anak angkat atau anak tak sahtaraf. Perbincangan dibuat berdasarkan perspektif undang-undang Malaysia dan undang-undang Islam. Dari segi kedudukan perundangan di Malaysia, peruntukan-peruntukan yang menimbulkan konflik serta kes-kes yang pernah diputuskan (termasuk kes yang tidak dilaporkan) berhubung perkara ini, akan dikaji dan diteliti. Seterusnya beberapa jalan penyelesaian bagi masalah ini juga dikenalpasti agar penyelesaian dapat dicapai. Kajian ini menggunakan metod pengumpulan data yang penting iaitu metod Dokumentasi. Data-data seterusnya dianalisis dengan menggunakan Metod Induktif, Deduktif dan Komparatif. Hasil analisis yang dilakukan mendapati konflik yang timbul adalah berpunca daripada beberapa peruntukan yang bertentangan antara undang-undang Islam dan Sivill, yang mengikat pihak-pihak yang terlibat.

ABSTRACT

Conversion of one spouse to Islam in a non-muslim marriage has certain impact on the marital status. This is because, the conversion of a non-Muslim to Islam warrants their immediate governance by Islamic law while the other spouse who retains the non-muslim religion is still governed by civil law. Malaysia provides two different laws for the followers of different faiths, the Shariah for Muslims and the civil law for non-Muslims. For the non-Muslims, they are subjected to the Law Reform (Marriage And Divorce) Act 1976. While for Muslims, they are subjected to the Islamic Family Law Act or Enactments to its jurisdictional status as a creature of state law. This situation has raised several issues and conflicts when parties in such marriage is subjected to such laws. Generally, the objective this research is to identify several legal implications that cause conflicts over maintenance obligation upon conversion of one spouse to Islam. It includes maintenance of a wife or former wife, maintenance of the children including the maintenance of adopted children and illegitimate children under the Malaysian law and Islamic law. Under the Malaysian law, the conflicting provisions and decided cases with regard to this matter, including unreported cases are analysed and examined. Several resolution mechanisms will also be put forwarded. This research has applied an important Data Collection Method known as Documentation Method. Data collected is analysed through the Inductive, Deductive and Comparative Methods. Final analysis has shown that conflicts arose as a result of several conflicting provisions of Islamic law and civil laws which governed the parties involved.

PENGHARGAAN

Alhamdulillah, setinggi-tinggi kesyukuran dipanjatkan kehadiran Allah s.w.t kerana dengan izin dan limpah kurniaNya kajian ini akhirnya dapat disiapkan. Selawat dan salam ke atas junjungan besar Nabi Muhammad s.a.w dan para sahabat baginda, serta para pejuang undang-undang Islam seluruhnya.

Setinggi-tinggi penghargaan dirakamkan kepada penyelia bagi kajian ini iaitu Dr. Narizan binti Abdul Rahman atas segala bantuan dan tunjuk ajar beliau sehingga kajian ini dapat dihasilkan. Tidak lupa kepada semua pensyarah di Jabatan Syariah dan Undang-undang, terima kasih atas segala ilmu yang dicurahkan.

Buat Al-Marhum Ayahanda tercinta, Derahman bin Ibrahim dan Al-Marhumah Bonda tersayang, Maskah binti Mohd Zain, sekalung doa dan penghargaan atas segala jasa, pengorbanan, didikan dan kasih sayang yang dicurahkan sepanjang hayat kalian, moga Allah s.w.t membalas segalanya dengan syurga yang kekal abadi.

Buat suami tercinta, Mohd Zuhairi bin Wahab, terima kasih atas segala bantuan dan pertolongan serta pengorbanan masa, tenaga serta sokongan yang tidak pernah jemu buat diri ini. Semoga Allah membalasnya dengan pahala yang berlipat ganda. Buat adik dan puteri tersayang, Aslam dan Aisyah Humairaa', kalian adalah penguat semangat bagi diri ini meneruskan perjuangan.

Seterusnya abang-abang dan kakak-kakak tersayang, Ibrahim, Iqbal, Sufyan, Bukhari, Maizun, Zalina, Mariani, Rashidah dan Hajjar, terima kasih atas segala

bantuan dan pertolongan yang diberikan. Kepada mertua yang dikasihi, Zubaidah binti Salleh serta Wahab bin Ibrahim, terima kasih atas sokongan dan doa yang dikirimkan.

Tidak lupa kepada sahabat-sahabat seperjuangan, Zatil, Nabilah, Rosmaizah, Lia, Ira, Fiqa, Fiza, Asbah, Erzy dan Ieqa terima kasih atas segala bantuan dan sokongan. Buat semua anak saudaraku, moga menjadi inspirasi bagi kalian meneruskan perjuangan.

Harapan penulis semoga kajian ini dapat memberi manfaat kepada diri ini dan para ilmuan serta ummat Islam seluruhnya. InsyaAllah.

Sekian, wassalam.

ZAKIAH BINTI DERAHMAN
Kg Gertak 3,
17200 Rantau Panjang,
Kelantan.

ISI KANDUNGAN

Perkara	Halaman
HALAMAN JUDUL	ii
ABSTRAK	iii
ABSTRACT	iv
PENGHARGAAN	v
ISI KANDUNGAN	vii
SENARAI STATUT	xii
SENARAI KES	xiii
SENARAI KEPENDEKAN	xiv
PANDUAN TRANSLITERASI	xv
JADUAL TRANSLITERASI	xvi

PENDAHULUAN

I. Pengenalan	1
II. Latarbelakang Kajian	2
III. Pernyataan Masalah	5
IV. Objektif Kajian	5
V. Kepentingan Kajian	6
VI. Skop Kajian	7
VII. Ulasan Literatur	8
VIII. Metodologi Kajian	16

(a) Metod Penentuan Subjek	16
(b) Metod Pengumpulan Data	17
(a) Dokumentasi	17
(b) Temubual	18
(c) Metod Pengolahan dan Penganalisaan Data	19
(a) Induktif	19
(b) Deduktif	19
(c) Komparatif	20
IX. Sistematika Penulisan	20

BAB PERTAMA:

PEMELUKAN AGAMA ISLAM MENURUT PERSPEKTIF FIQH DAN UNDANG-UNDANG PENTADBIRAN ISLAM DI MALAYSIA

1.0 Pendahuluan	23
1.1 Pemelukan Agama Islam Menurut Perspektif Fiqh	23
1.2 Pemelukan Agama Islam Menurut Undang-Undang Pentadbiran Islam di Malaysia	26
1.2.1 Prosedur Pemelukan Agama Islam	27
1.2.1.1 Enakmen Pentadbiran Agama Islam	27
1.2.1.2 Kaedah-Kaedah Pemelukan Agama Islam Negeri-Negeri	30
1.3 Implikasi Pemelukan Agama Islam Terhadap Status Perkahwinan	32
1.4 Kesimpulan	38

BAB KEDUA:

IMPLIKASI PEMELUKAN AGAMA ISLAM TERHADAP NAFKAH MENURUT PERSPEKTIF FIQH DAN ENAKMEN NEGERI

2.0 Pendahuluan	40
2.1 Pengertian Nafkah Menurut Fiqh	41
2.1.1 Kewajiban Memberi Nafkah	42
2.1.2 Sebab Diwajibkan Nafkah Keatas Suami	45
2.1.3 Implikasi Pemelukan Agama Islam Terhadap Nafkah Menurut Fiqh dan Enakmen Negeri	47
2.1.3.1 Hak Nafkah Isteri	48
2.1.3.1.1 Nafkah Gantian	53
2.1.3.1.2 Nafkah ‘ <i>Iddah</i>	53
2.1.3.2 Hak Nafkah Anak Kandung	55
2.1.3.3 Nafkah Anak Tak Sahtaraf	60
2.1.3.4 Nafkah Anak Angkat	64
2.2 Kesimpulan	67

BAB KETIGA:

IMPLIKASI PEMELUKAN AGAMA ISLAM TERHADAP NAFKAH MENURUT UNDANG-UNDANG SIVIL

3.0 Pendahuluan	69
3.1 Hak-hak Nafkah Menurut Undang-undang Sipil	69
3.2 Implikasi Pemelukan Agama Islam Terhadap Nafkah Menurut Undang-Undang Sipil	75
3.2.1 Nafkah Isteri	76
3.2.2 Nafkah Suami Yang Tak Upaya	78
3.2.3 Nafkah Anak	81

3.2.4 Nafkah Anak Tak Sahtaraf	81
3.2.5 Nafkah Anak Angkat	83
3.3 Kesimpulan	84

BAB KEEMPAT:

ANALISIS KESAN PEMELUKAN ISLAM TERHADAP NAFKAH

4.0 Pendahuluan	86
4.1 Kesan Umum Pemeluk Islam Terhadap Hak Nafkah	86
4.2 Peruntukan Undang-undang	90
4.2.1 Pemakaian Undang-undang Yang Berbeza	90
4.2.2 Pembubaran Perkahwinan Melalui Peruntukan Seksyen 51(1) Akta 1976	92
4.2.3 Pemakaian Peruntukan Seksyen 3(3) Akta 1976 Kepada Pihak-pihak	93
4.2.4 Pembubaran Perkahwinan di Bawah Seksyen 53 dan 54	94
4.3 Bidangkuasa Mahkamah Syariah	95
4.3.1 Mahkamah Syariah Tidak Mempunyai Bidangkuasa ke Atas Pihak Bukan Islam	95
4.4 Kesimpulan	97

BAB KELIMA:

KESIMPULAN DAN CADANGAN

5.0 Kesimpulan	100
5.1 Cadangan Penyelesaian	102
5.1.1 Pindaan Peruntukan Undang-undang	102
5.1.1.1 Seksyen 51(1) Akta 1976	102
5.1.1.2 Seksyen 3(3) Akta 1976	105
5.1.1.3 Seksyen 77(2) Akta 1976	106
5.1.2 Pengurniaan Bidangkuasa Kepada Mahkamah Syariah	108
5.1.2.1 Penggubalan Undang-undang Mengiktiraf Pembubaran Perkahwinan Sivil Oleh Mahkamah Syariah	108
5.1.3 Pihak yang Memeluk Islam Membuat Permohonan Awal di Mahkamah Sivil Sebelum Pendaftaran <i>Muallaf</i>	109
5.1.4 Muzakarah Peringkat Tertinggi	109
5.2 Penutup	110

BIBLIOGRAFI

SENARAI STATUT

- Akta Membaharui Undang-Undang (Perkahwinan dan Perceraian) 1976 (Akta 164).
- Akta Perempuan Bersuami dan Anak-anak (Nafkah) 1950 (Akta 505).
- Akta Undang-Undang Keluarga Islam (Wilayah-Wilayah Persekutuan) 1984 (Akta 303).
- Enakmen Pentadbiran Agama Islam (Negeri Melaka) 2002.
- Enakmen Pentadbiran Agama Islam (Negeri Sembilan) 2003.
- Enakmen Pentadbiran Agama Islam (Negeri Sabah) 2004.
- Enakmen Pentadbiran Agama Islam (Negeri Perak) 2004.
- Enakmen Pentadbiran Agama Islam (Negeri Johor) 2003.
- Enakmen Pentadbiran Agama Islam (Negeri Selangor) 2003.
- Enakmen Pentadbiran Agama Islam (Negeri Terengganu) 2001.
- Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam (Negeri Melaka) 2002.
- Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam (Negeri Sembilan) 2003.
- Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam (Negeri Johor) 2003.
- Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam (Negeri Selangor) 2003.
- Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam (Negeri Pulau Pinang) 2004.
- Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam (Negeri Perlis) 2006.
- Enakmen Keluarga Islam (Negeri Perak) 2004.
- Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam (Negeri Pahang) 2005.
- Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam (Negeri Kelantan) 2002.
- Perlembagaan Persekutuan Malaysia.

SENARAI KES

Kes Yang Dilaporkan

1. *Letchumy v Ramadason* [1984] 1 *MLJ* 143
2. *Tang Sung Mooi v Too Miew Kim* [1994] 3 *MLJ* 117
3. *Tey Siew Choo lwn Teo Eng Hua* [1999] 6 *CLJ* 308

Kes Yang Tidak Dilaporkan

1. Kes Mal No 13100-013-0012-2004 tahun 2005, Mahkamah Syariah Kuching.
2. Permohonan Kes No 12001-013-4-2003, Mahkamah Rendah Syariah Pantai Barat Kota Kinabalu.

SENARAI KEPENDEKAN

Bil	- Bilangan
Cet	- Cetakan
ed.	- Editor
<i>et.al</i>	- Lebih dari seorang penulis
H	- Hijrah
M	- Masihi
<i>Ibid</i>	- Ibidem: Rujukan Sebelum
<i>op.cit</i>	- Opera citato: Rujukan Berselang
s.a.w	- <i>Salla Allahu 'Alaihi Wa Sallam</i>
s.w.t	- <i>Subhanahu Wata'ala</i>
(t.t)	- Tanpa Tarikh
(t.t.p)	- Tanpa Tempat Terbit
terj.	- Terjemahan
En.	- Encik
Tg.	- Tanjung
Dr.	- Doktor

PANDUAN TRANSLITERASI

EJAAN DAN TRANSLITERASI¹

Ejaan yang digunakan adalah mengikut daftar ejaan rumi baru Bahasa Malaysia (1987), terbitan Dewan Bahasa Dan Pustaka, Kuala Lumpur. Ejaan yang berkaitan dengan Bahasa Arab digunakan mengikut pedoman transliterasi huruf Arab ke huruf rumi (1988), terbitan Dewan Bahasa Dan Pustaka, Kuala Lumpur. Pengecualian daripada menggunakan pedoman itu bagi kes-kes berikut:

1. Bagi akhir perkataan asal yang ditulis dengan “ ة (Ta Marbutah) dibunyikan mengikut sebutan”
2. Tanwin dieja tidak mengikut sebutan tetapi mengikut tulisan. Contoh: Sur’ah (سرعة), Sa’ah (ساعة), Dabbara (دبر).
3. Alif lam (ال) ditransliterasikan sebagai *al* (samada bagi Lam Syamsiyyah atau Lam Qamariyyah) yang dihubungkan dengan kata berikutnya dengan tanda sempang. “a” dalam “al” hukum huruf besar menurut pedoman umum ejaan Bahasa Malaysia. Sebaliknya hukum huruf besar terpakai kepada huruf pertama kata berikutnya.
4. Istilah sesuatu perkataan yang berasal daripada perkataan Bahasa Arab tetapi telah menjadi sebutan umum Bahasa Malaysia adalah dieja mengikut perkataan Bahasa Malaysia.

¹ Lihat Buku Panduan Penulisan tesis/ Disertasi Ijazah Tinggi Akademi Pengajian Islam (2001). Kuala Lumpur: Akademi Pengajian Islam Universiti Malaya, h. 32-35.

JADUAL TRANSLITERASI

1. KONSONAN

Ejaan Arab	Ejaan Rumi	Ejaan Arab	Ejaan Rumi
ء	,	ض	d
ا	a	ط	t
ب	b	ظ	z
ت	t	ع	'
ث	th	غ	gh
ج	j	ف	f
ح	h	ق	q
خ	kh	ك	k
د	d	ل	l
ذ	dh	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	w
س	s	ه	h
ش	sy	ي	y
ص	s	ة	t

2. VOKAL PENDEK

Huruf Arab	Ejaan Rumi
_____ (Fathah)	A
_____ (Dammah)	U
_____ (Kasrah)	I

3. VOKAL PANJANG

Huruf Arab	Ejaan Rumi
ا	A
و	U
ي	I

4. DIFTONG DAN BACAAN BERULANG

Huruf Arab	Ejaan Rumi
أو	Aw
آى	Ay
ى	Iy/ i
و	Uww